

Palkkiojärjestelmä maitotaloustuotteiden hintojen vakauttamiseksi.

Maitotaloustuotteiden hintojen vakauttamiseksi sekä kaupan saannin edistämiseksi antoi valtioneuvosto päätöksensä heinäkuun 29 päivänä 1943. Sen mukaan suoritetaan valtion varoista hintojen vakauttamispalkkioiden edellyttämä korotettu hinta tuottajille, samoin kuin vakauttamispalkkioita, jakelutukipalkkioita ja kuljetusavustuksia tuotteita välittäville liikkeille.

Työpalkkojen ja tuotantokustannusten nousua maataloudessa paljon enemmän kuin vastaavasti tuotteiden hinnat, toimi maatalous kannattamattomasti. Tuotannon suuruutta ehkäiseviä tekijöitä oli useita. Kokonaistuotanto laski huomattavasti, kun taas kustannukset tuoteyksikköä kohden nousivat suuresti. Tuotteiden hintojen korottaminen oli välttämättömyys, mutta indeksisopimuksesta johtuen hintojen tavallinen korottaminen olisi vastaavasti aiheuttanut palkankorotuksia sekä kaikkien tuotteiden uudestaan hinnoittelun. Todellisuudessa se olisi ehkä aiheuttanut neljä tai viisi hinnannousua ja siten myös rahan arvon tun-
tuvan alenemisen.

Sen vuoksi katsoi valtioneuvosto välttämättömäksi järjestää hintojen nousun toista tietä, suoraan valtion varoista.

Joskin tällä tavoin valtio joutui myöntämään huomattavan suuren määrärahan tämän järjestelmän ylläpitämiseen, niin se ei kuitenkaan sellaisenaan merkitse valtiolle lisäkustannuksia. Sillä jos maitotaloustuotteiden hintojen korotus olisi tullut kuluttajien maksettavaksi, olisi se sittenkin aiheuttanut valtiolle lisämenoja hintojen nousun aiheuttamien palkankorotusten maksamisessa, samoin kuin kalliimmissa hankinnoissa. Sitä paitsi voidaan tämän järjestelmän avulla myös siirtää inflatiota eteenpäin ja hidastuttaa sen kehitystä.

Uuden palkkiojärjestelmän mukaan suorittaa kansanhuoltoministeriö valtion varoista maitotaloustuotteiden hintojen va-

kauttamispalkkiot maitotaloustuotteiden osalta eräin poikkeuksin maitotaloustuotteiden tai kotivoin keskusliikkeiden tai juustotukuliikkeiden tahi niihin rinnastettavien liikkeiden välityksellä.

Maksusuorituksia valvovan, kansanhuoltoministeriön hyväksymän järjestön tulee huolehtia siitä, että vakauttamispalkkioita edellyttävistä tuotteista maksetaan niille kuuluva korotettu hinta. Korotetun hinnan on karjanhaltija oikeutettu viivytyksettä saamaan joko asianomaisten sopimana tai aikaisempaa käytäntöä vastaavana ajankohtana.

Valvontatehtävien suorittamisesta on keskusliikkeillä ja palkkiovaroja välittävillä meijereillä oikeus saada korvausta valtion varoista. Keskusliikkeille tai niitä vastaaville liikkeille tulevan korvauksen perusteena on sen maidon, kotivoin ja juuston määrä, jonka osalta asianomaisen liikkeen välityksellä on suoritettu näiden tuotteiden vakauttamispalkkiota. Korvaus on 1 penni kutakin tällaista maitolitraa, 50 p kotivoikiloa ja 10 p juustokiloa kohden. Liikkeen, jonka välityksellä hintojen vakauttamispalkkiota suoritetaan, tulee antaa kansanhuoltoministeriölle hyväksyttävä vakuus siitä, että varat käytetään asianmukaiseen tarkoitukseen.

Voimeijerit.

Voita valmistavalla meijerillä on oikeus saada meijerivoin hinnan vakauttamispalkkiota 20 mk kutakin meijerivoikiloa kohden, jonka se on luovuttanut ostokuittia vastaan maitotaloustuotteiden keskusliikkeelle tai sen lukuun, taikka ostokortin kuponkeja, ostolupaa tai puolustusministeriön leimalla varustettua ottotodistetta vastaan. Meijerivoin hinnan vakauttamispalkkion saamisen ehtona on, että meijeri maksaa karjanhaltijalle ja meijerille näiltä vastaanottamastaan maidosta, sekä maidon hankintaliikkeelle siltä vastaanottamastaan sellaisesta maidosta, jonka tämä on hankkinut karjanhaltijalta, samoin kuin myös karjanhaltijalle, jolta meijeri on vastaanottanut kotivoita, vakauttamispalkkioiden edellyttämän korotetun hinnan. Meijerillä on oikeus sille aiheutuvien korkokustannusten korvauksena pidättää meijerin välittömästi kulutukseen luovuttaman maidon hinnan vakauttamispalkkiosta 1 penni litralta. Kotivoin hinnan vakauttamispalkkiota meijeri saa 19 mk kilolta siitä kotivoista, jonka se itse on vastaanottotodistusta vastaan hankkinut karjanhaltijalta, samoin kuin myös kotivoista, jonka meijerille säännöstelymääräysten mukaiset selvitykset toimittava kotivoin hankintaliike on karjanomistajalta hankkinut ostokuittia vastaan.

Meijerin tulee noudattaa vastaanottamansa maidon hinnoittelussa kansanhuoltoministeriön vahvistamaa laatumaksutapaa, joka perustuu maidon rasvapitoisuuden ja reduktiaasikokeilla todetun maidon säilyvyyden perusteella toimitettuun laatuluokitteluun. Jos maidontuoja haluaa saada meijeristä takaisin kuorittua maitoa, joutuu hän nyt maksamaan siitä meijerille vähintään sen hinnan, jonka kansanhuoltoministeriö kulloinkin on vahvistanut tällaisen maidon velotushinnaksi.

Meijerin tulee toimittaa kansanhuoltoministeriön vahvistamaa lomaketta käyttäen säännöstelymääräysten mukaisen selvityksen yhteydessä myös asianmukainen selvitys palkkioiden suorittamisen perusteena olevista seikoista.

Meijerivoin hinnan vakauttamispalkkion suorittaa meijerille se maitotaloustuotteiden keskusliike tai kansanhuoltoministeriön erikoispäätöksellä siihen rinnastettava liike, jolle meijerin on toimitettava säännöstelymääräysten mukaiset selvitykset. Jos meijerille on poikkeuksellisesti annettu oikeus toimittaa sanotut selvitykset suoraan kansanhuoltoministeriölle, maksaa ministeriö suoraan vakauttamispalkkion meijerille.

Juustomeijerit.

Juustoa valmistavalla meijerillä on oikeus saada juuston hinnan vakauttamispalkkiota sellaisen valmistamansa juuston osalta, jonka meijeri on luovuttanut maitotaloustuotteiden keskusliikkeelle tai juustotukkuliikkeelle tahi niiden lukuun ostokuittia vastaan, taikka puolustusministeriön leimalla varustettua ottotodistetta vastaan puolustuslaitokselle. Palkkio on 10 mk kilolta. Sitä ei kuitenkaan suoriteta ennen 1 päivää toukokuuta 1943 valmistetun juuston osalta.

Juuston hinnan vakauttamispalkkion saamisen ehtona on myöskin, että meijeri vastaavasti noudattaa edellä selostettuja meijerivoin vakauttamispalkkion ehtona olevia määräyksiä. Vakauttamispalkkion suorittaa juustomeijereille maitotaloustuotteiden keskusliike muusta kuin juustotukkuliikkeelle luovutetusta juustosta, jonka osalta viimeksi mainittu suorittaa vakauttamispalkkion.

Keskusliikkeelle ja tukkuliikkeelle suorittaa niiden maksettavien palkkioiden edellyttämät varat kansanhuoltoministeriö saatuaan liikkeeltä niistä selvityksen.

Meijerivoin ja juuston vakauttamispalkkioiden suorittamistavasta ovat koko maassa voimassa samat määräykset. Kulutusmaidon ja kotivoin hinnan vakauttamispalkkioiden osalta ne sen sijaan ovat erilaiset riippuen siitä, onko kunnassa meijeri vai ei.

Hankintaliikkeet.

Sellaisissa kunnissa, missä on meijeri, vakauttamispalkkioiden suorittaminen on teknillisistä syistä annettu meijereille. Tämän takia on maitoa ja kotivoita karjanhaltijalta hankkivien tai kotivoita valmistavien kauppaliikkeiden tehtävä säännöstelymääräyksen mukaiset selvitykset meijereille sen sijaan, että ne aikaisemmin on tehty kansanhuoltolautakunnille. Niissä kunnissa, joissa ei ole meijeriä, maidon ja kotivoin hankintaliikkeiden on toimitettava tarkkailua varten annettavat selvitykset kansanhuoltolautakunnalle.

Maidon ja kotivoin hankintaliikkeet saavat, riippuen siitä, ovatko ne velvolliset tekemään säännöstelymääräysten mukaiset selvitykset meijerille vaiko kansanhuoltolautakunnalle, vakauttamispalkkion joko meijeriltä tai siltä maitotaloustuotteiden tai kotivoin keskusliikkeeltä, jolle ne ovat toimittaneet kansanhuoltolautakunnalta takaisin saamansa selvitykset. Palkkion suuruus on molemmissa tapauksissa maidon osalta 1 mk 1 penni kulutukseen luovutettua maitolitraa kohden sekä kotivoin osalta 18 mk 50 p ostokuittia vastaan karjanhaltijalta hankittua kotivoikiloa kohden. Kulutukseen luovutettuna pidetään maitomäärää, jonka liike on luovuttanut asianmukaisia kuponkeja, ostolupia ja puolustusministeriön leimalla varustettuja ottotodisteita vastaan.

Vakauttamispalkkion saamisen ehtona on, että hankintaliike viivytyksettä maksaa vastaanottamastaan maidosta ja kotivoista karjanhaltijalle vakauttamispalkkioiden edellyttämän korotetun hinnan. Liikkeen tulee myös noudattaa vastaanottamansa maidon hinnoittelussa kansanhuoltoministeriön vahvistamaa laatumaksutapaa. Se pohjautuu meijerikunnissa meijerin suorittamien rasvapitoisuuskokeiden ja koko maassa liikkeen tekemien maidon säilyvyysskokeiden perusteella toimitettuun laatulukitteluun. Vakauttamispalkkion saannin ehtona on myöskin, että hankintaliike perii tuottajalle takaisin luovuttamastaan kuoritusta maidosta kansanhuoltoministeriön sille vahvistaman veloitushinnan sekä että se toimittaa säännöstelymääräysten mukaisen selvityksen yhteydessä myös asianmukaisen selvityksen palkkioiden suorittamisen perusteena olevista seikoista.

Palautettu alue ja Lapin lääni.

Sellaisella meijerillä sekä maidon tai kotivoin hankintaliikkeellä, joka sijaitsee Lapin läänissä tai kunnassa, mikä kokonaan tai osaksi kuuluu valtakunnan yhteyteen palautettuun tai

vuokrattuna olleeseen alueeseen, on oikeus saada edellä luetellut vakauttamispalkkiot muuten samojen määräysten mukaisesti, paitsi että palkkiot ovat suuremmat. Meijerille suoritettava maidonhinnan vakauttamispalkkio on 1 mk 21 p, maidon hankintaliikkeelle tuleva 1 mk 11 p litralta tai milloin liike huolehtii karjanhaltijalta vastaanottamansa maidon rasvapitoisuuden määrittämisestä 1 mk 16 p litralta. Kotivoin hinnan vakauttamispalkkio, meijerille suoritettava on 21 mk ja kotivoin hankintaliikkeelle tuleva 20 mk 50 p. kilolta. Meijerivoin hinnan vakauttamispalkkio on 22 mk ja juuston 11 mk kilolta.

Korvauksen suoritus.

Tuottajalla on oikeus viivytyksettä saada tuotteistaan hintojen vakauttamispalkkion edellyttämä korotettu hinta. Kotivoin tuottajapalkkio on 18 mk 50 p kilolta ja kuorimattoman maidon osalta 1 mk maitolitralta. — Kuitenkaan ei suoraan tilalta kuponkeja vastaan myydystä maidosta myönnetä vakauttamispalkkion edellyttämää korotettua hintaa, vaan joutuu kuluttaja silloin maksamaan 70 pennin ylihinnan maitolitralta. Vakauttamispalkkiot suoritetaan kultakin kuukaudelta jäljestäpäin, siten kun varojen saantiin oikeutettu on toimittanut niitä maksavalle asianmukaisen, tämän tarkastaman ja hyväksymän selvityksen. Kansanhuoltoministeriö voi kuitenkin keskusliikkeille suorittaa palkkiot ennen selvityksen saamista, jos vastaanottaja on asettanut ministeriön hyväksymän vakuuden niiden varojen takaisin maksamisesta, jotka se ehkä on saanut yli edellä selostetun valtioneuvoston päätöksen mukaan maksettavan määrän.

Kuten edelläolevasta selviää, kansanhuoltoministeriö suorittaa vakauttamispalkkiot myöskin sellaisista maitotaloustuotteista, jotka puolustuslaitos hankkii ottotodistetta vastaan meijeristä tai kauppalikkeesta. Suoraan tilalta tapahtuvasta myynnistä puolustuslaitos sen sijaan maksaa, samoin kuin muutkin kuluttajat, koroitettua hintaa.

Liian alhaiset maitotaloustuotteiden hinnat tuotantokustannuksiin verrattuina, ovat vähentäneet karjanomistajien harrastusta karjataloustuotannon kehittämiseen. On uskottavaa, että tämä uusi hintojen vakauttamisjärjestelmä saa muutoksen aikaan. Innostus karjatalouden kehittämiseen lisääntyy, tuotanto kasvaa ja samalla enenee maitotaloustuotteiden saanti yleiseen kulutukseen.

Helsinki 1943. Valtioneuvoston kirjapaino.

kp. 109